

Пам'ятка зі збору даних, їх захисту і обробки та обміну даними на підтримку розслідування та ідентифікації зниклих безвісти осіб

Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти (МКЗБ англ. ICMP- International Commission on Missing Persons) підготувала цю Пам'ятку для сімей зниклих безвісти та організацій громадянського суспільства (ОГС) в Україні, з метою продемонструвати, як саме вони можуть співпрацювати з МКЗБ та з національними органами України для ведення обліку осіб, які зникли безвісти внаслідок вторгнення РФ. У Пам'ятці пояснюється, яким чином МКЗБ збирає, захищає та використовує дані для сприяння ідентифікації зниклих, та як МКЗБ здійснює обмін даними з українськими органами, які відповідають за ведення обліку зниклих безвісти осіб.

3: Що таке персональні дані?

В: Персональні дані - відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована. Вони можуть містити повне ім'я людини, дату народження, місце народження та стать. Чутливі персональні дані - це персональні дані, які вказують на расу, етнічне походження, релігійні, філософські або політичні погляди або інші потенційні підстави для дискримінації. Генетичні дані (ДНК людини) є персональними даними, що відносяться до конфіденційної інформації про особу.

3: Для чого МКЗБ просить членів сім'ї надати персональні дані?

В: МКЗБ просить членів сімей зниклих безвісти осіб надати персональні дані, включаючи ДНК, щоб допомогти державним установам та іншим органам віднайти та надати інформацію щодо осіб зниклих безвісти. Для ідентифікації людських останків може знадобитися ДНК.

ДНК також може бути використана для возз'єднання розлучених дітей з їхніми сім'ями.

3: Що МКЗБ робить з персональними даними?

В: МКЗБ поєднує дані, надані родичами, з даними, отриманими з інших джерел. МКЗБ збирає зразки крові або слини у членів сім'ї та виділяє з них ДНК. Використовуючи масову базу даних, цю ДНК порівнюють з ДНК, виділеною з неідентифікованих людських останків. Збіг даних ДНК констатується за умови досягнення щонайменше 99,95 відсотка та свідчить про дуже високу статистичну достовірність ідентичності. За умови констатації такого збігу у ДНК, МКЗБ подає до органів влади Звіт про збіг ДНК, що дозволяє провести офіційну ідентифікацію. МКЗБ може отримувати та обробляти посмертні зразки з неідентифікованих людських останків на підставі ухвал слідчих суддів або постанов слідчих чи прокурорів. МКЗБ проводить аналіз ДНК без будь-яких фінансових витрат для сімей зниклих безвісти.

З: Дані кого з членів сім'ї будуть корисні?

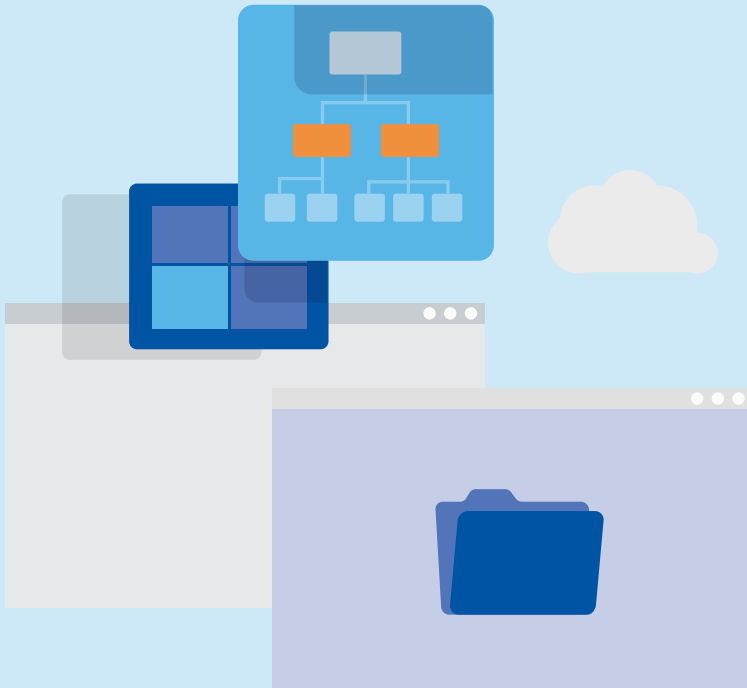
В: Члени сім'ї мають схожі та передбачувані моделі у своїх зразках ДНК профілях. Найбільш корисними є профілі ДНК близьких членів сім'ї, як-от батьків, дітей та братів і сестер. Зазвичай необхідно мати зразки ДНК від більш ніж одного близького родича. Зразки ДНК подружжя також можна використовувати, якщо можна взяти еталонні зразки у дітей подружжя та у зниклої особи. Зразки ДНК більш віддалених родичів (дядьків, тіток, двоюрідних братів) також можуть бути корисними, особливо якщо можна зібрати зразки від декількох родичів або якщо такі зразки використовуються в поєднанні зі зразком одного або декількох близьких родичів.

З: Чи має право МКЗБ отримувати дані від сімей зниклих безвісти?

В: Сім'ї зниклих безвісти осіб мають право надавати свої персональні дані іншим особам. Вони можуть вільно розшукувати, отримувати та поширювати інформацію, у тому числі за межами країни, і вони мають право на здійснення контакту з міжнародними установами та на спілкування з ними. Право на пошук та поширення інформації охоплює повідомлення про зниклих родичів та обмін необхідною особистою інформацією, що дозволить полегшити пошук зниклого родича. МКЗБ зосереджує свою діяльність на зборі даних від сімей зниклих безвісти осіб з України, які у цей час отримали прихисток в державах ЄС. Інформація, яку збирає МКЗБ є важливою для сприяння ідентифікації зниклих безвісти осіб в Україні.

3: Чи можуть члени сім'ї контролювати використання їхніх даних?

В: Члени родини мають право вилучати, змінювати або виправляти свої персональні дані. Проте, у випадку, якщо генетичні та інші персональні дані внесені до офіційних висновків, як-от про возз'єднання сім'ї або про ідентифікацію людських останків, то такі дані вже не можна вилучити. МКЗБ передає персональні дані членів сім'ї іншим організаціям або установам лише за умови наявності вільної, поінформованої та чітко вираженої згоди членів сім'ї, які мають здатність висловити таку згоду.

3: Яким чином МКЗБ співпрацює з Національною поліцією України?

В: МКЗБ співпрацює з Національною поліцією України (НПУ) на підставі протоколу, підписаного МКЗБ та НПУ 30 серпня 2023 року, в Міжнародний день зниклих безвісти.

МКЗБ надає допомогу НПУ шляхом обміну даними, включаючи зразки ДНК профілів, отриманих від осіб людей, які повідомили про зникнення родичів до МКЗБ та надали письмову згоду МКЗБ на обмін своїми даними з НПУ. Зразки ДНК членів сім'ї після їх надання до НПУ залишаються в базі даних МКЗБ. МКЗБ не передає до НПУ біологічні зразки, надані родичами.

При зборі даних від сімей зниклих безвісти МКЗБ надає членам сімей Інформаційний бюлетень НПУ з обробки та захисту даних разом із інформаційним бюлетенем МКЗБ.

3: Як НПУ забезпечує захист даних, отриманих від МКЗБ?

- В:**
- НПУ завжди розглядає генетичні та інші персональні дані членів сімей як конфіденційні.
 - НПУ обробляє профілі ДНК, надані родичами, лише з метою встановлення місцезнаходження та ідентифікації зниклих безвісти, якщо родичі не надають прямої згоди на те, що їхні дані також можуть бути використані для цілей кримінального розслідування та судового розгляду.

- НПУ зберігає профілі ДНК, надані членами сімей, окремо від будь-яких кримінальних даних або баз даних, що використовуються у кримінальних розслідуваннях, і жодне порівняння з такими даними не проводитиметься з метою ідентифікації за допомогою даних можливих виконавців злочинної діяльності.
- НПУ може передавати дані, надані членами сімей, включно з генетичними даними, державним або приватним службам, які підтримують роботу НПУ з питань зниклих безвісти.
- НПУ ніколи не обробляє та не передає більше персональних даних, ніж це необхідно для досягнення цілей, на які члени сімей дали згоду, та не дозволятиме особам отримати доступ до даних для інших цілей. Коли це можливо, генетичні дані оброблятимуться в анонімному буквено-цифровому форматі.
- Обробка даних ДНК здійснюється через захищені канали зв'язку та відповідно до законодавства України.

3: Як НПУ захищає права сімей?

- В:**
- НПУ захищає права членів сімей на конфіденційність, включаючи їхні права на законну, справедливу та прозору обробку їхніх даних, а також право на відкликання, зміну чи виправлення персональних даних.
 - Відкликання згоди означає, що член сім'ї повідомляє НПУ про припинення обробки персональних даних, наданих ним раніше. У цьому випадку НПУ видаляє дані для будь-якого подальшого використання.
 - НПУ не зберігає сімейні дані довше, ніж це необхідно для досягнення цілей, для яких вони були надані.

З: Хто повідомляє сім'ї про виявлення позитивного збігу ДНК та видає звіт про збіг ДНК?

В: За повідомлення сім'ям про те, що їхні зразки ДНК збігаються з ДНК, зразок якої було взято з людських останків відповідає українська влада. Коли виявлено збіг ДНК, який перевищує поріг у 99,95 відсотка, МКЗБ подає звіт про збіг ДНК досліднику, прокурору або патологоанатому, який видав наказ відправити посмертний зразок до МКЗБ для аналізу ДНК .

З: Як член сім'ї може дізнатися, чи подала МКЗБ звіт про збіг ДНК до українських органів влади?

В: Члени сім'ї можуть перевірити, чи подала МКЗБ звіт про збіг ДНК до українських органів влади шляхом введення імені та прізвища свого зниклого родича в запит про зниклу безвісти особу в Центрі розслідування МКЗБ в режимі онлайн. Якщо такий звіт було подано, то член сім'ї побачить повідомлення з датою передачі інформації відповідному органу.

З: Чи надає МКЗБ копії звітів про збіги ДНК сім'ям зниклих безвісти осіб, якщо такий збіг ДНК було виявлено?

В: МКЗБ надає звіт про збіг ДНК лише компетентним органам, що розслідують справи зниклих безвісти осіб.

З: Чи організує МКЗБ пошукові групи?

В: МКЗБ на запит слідчого або прокурора може направляти своїх експертів (спеціалістів) для надання допомоги органам влади у всіх аспектах розслідувань.

ПРО МКЗБ

МКЗБ — Міжнародна комісія з питань зниклих безвісти (англ. ICMР — International Commission on Missing Persons) є міжурядовою організацією, діяльність якої заснована на міжнародних угодах. Її мета — забезпечити співпрацю урядів та інших органів влади у пошуку та ідентифікації осіб, зниклих безвісти внаслідок конфліктів, порушень прав людини, катастроф, організованого насильства, нелегальної міграції та інших причин, а також надати відповідну допомогу. МКЗБ також підтримує роботу інших організацій у їхній діяльності, заохочує залучення громадськості до своєї діяльності та сприяє розробці відповідних шляхів вшанування пам'яті та вшанування зниклих безвісти.

МКЗБ була створена на саміті G1996 7 року в Ліоні (Франція) для розв'язання проблем осіб, зниклих безвісти внаслідок конфліктів на Західних Балканах. Починаючи з 2004 року географія її діяльності значно розширилася, сягнувши світових масштабів. У 2014 році Нідерланди, Велика Британія, Бельгія, Швеція та Люксембург підписали міжнародну угоду про створення МКЗБ як міжурядової організації зі штаб-квартирою в Гаазі для реагування на глобальну проблему зниклих безвісти осіб.

МКЗБ надає допомогу українським органам влади починаючи з 2014 року. Відразу після повномасштабного вторгнення у 2022 році органи влади в Києві надіслали запит до МКЗБ на розширення її діяльності. Діюча Програма МКЗБ в Україні реалізується з липня 2022 року, за підтримки Уряду Канади, Служби зовнішньополітичних інструментів Європейського Союзу (FPI), Бюро демократії, прав людини та праці Державного департаменту США (DRL) та Федеральним міністерством закордонних справ Німеччини.

ICMP Headquarters ■ Koninginnegracht 12
2514 AA The Hague, The Netherlands

icmp@icmp.int ■ www.icmp.int ■ @TheICMP ■ /TheICMPukr